

Till Konstitutionsutskottet

Begäran om granskning av utrikesminister Tobias Billströms uttalande om proportionalitet i Israels krigsföring.

Under Nordiska rådets session i Oslo den första november gav Sveriges utrikesminister uttryck för den svenska regeringens hållning avseende Israel respons på Hamas fruktansvärda attack på civila israeler. På en direkt fråga om attackerna på flyktinglägret Jabalia var ett krigsbrott¹ svarade utrikesministern "Israels respons är proportionerlig. Som regeringen har sagt har Israel en rätt att försvara sig militärt mot Hamas terroristattacker, och det var detta som avsågs med det här begreppet."²

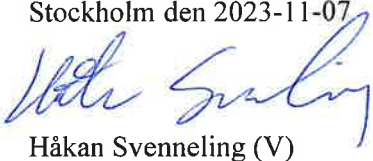
Det är felaktigt uttalande av utrikesministern. Begreppet proportionalitet i internationell rätt avser inte endast det som benämns som jus ad bellum, det vill säga det rättfärdiga i att försvara sig militärt om landet blir attackerat. Att jus ad bellum är uppfyllt, efter Hamas fruktansvärda attack på civila israeler, är fullt ut accepterat av det internationella samfundet. Utrikesministern konstaterar själv tidigare i svaret, korrekt, att detta är en självklarhet.

Proportionalitet i internationell rätt avser dock också att den militära betydelsen av ett anfall måste stå i proportion till de risker som civilbefolkningen och civil egendom utsätts för. Principen medför ett förbud mot anfall som förväntas leda till civila förluster som är överdrivna i förhållande till den konkreta och direkta militära fördel som kan förväntas. Den militära betydelsen av anfällen måste således stå i proportion till de risker som civilbefolkningen och civila objekt utsätts för. Det var uppenbart att den fråga utrikesministern ombads svara på avsåg denna andra aspekt på proportionalitet.

Det är allvarligt att utrikesministern, för andra gången³, hävdar att Israels respons är proportionerlig från vad som förefaller vara ett uppenbart missförstånd om vad begreppet avser. Enligt FN:s människorättsorgan kan attacken mot flyktinglägret Jabalia i Gaza vara ett krigsbrott. "Med tanke på det höga antalet civila offer och den storskaliga förstörelsen som orsakades av Israels flyganfall mot flyktinglägret Jabalia, uttrycker vi allvarlig oro över att dessa attacker är oproportionerliga attacker som kan vara krigsbrott", skriver FN-organet⁴. Frågan var därmed i högsta grad relevant. Det är djupt olyckligt att utrikesministern uttrycker sig på ett sådant sätt att det skapar osäkerhet om den svenska regeringen gör en annan bedömning än FN eller om svaret beror på okunskap om internationell rätt.

Det är av yttersta vikt att utrikesministern uttrycker sig korrekt och riktigt om folkrätten. Utrikesministerns uttalande kan tyda på att han inte klarar av den uppgiften. Mot denna bakgrund anser jag att konstitutionsutskottet bör granska om utrikesministern Tobias Billström genom sitt uttalande brutit i saklighet ifråga om proportionalitet i Israels krigsföring.

Stockholm den 2023-11-07

Håkan Svenneling (V)

¹ Kathy Lies fråga i en replik till Tobias Billström under Nordiska rådets session i Oslo den 1 november 2023, <https://www.norden.org/sv/speech/105-kathy-lie-replik>

² Tobias Billströms svar på replik under Nordiska rådets session i Oslo den 1 november 2023, <https://www.norden.org/sv/speech/106-tobias-billstrom-svar-pa-replik>

³ <https://omni.se/billstrom-israeliska-svaret-ar-proportionerligt-men-maste-forsoka-radda-civila/a/4okzmE>

⁴ <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/hamas-attack-mot-israel?inlagg=268e5e77ea7ad07e1e2443cd66ef98db>